

The Speech Act of Compliment of Chinese Learners of Thai: An Interlanguage Pragmatic Study

วจนกรรมการชมของผู้เรียนภาษาไทยที่เป็นชาวจีน: การศึกษาตาม แนววจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง

Yue Hu*

เยว่ หู

Natthaporn Panpothong

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง

Faculty of Arts, Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding author*

e-mail: yue7041@163.com

Received 25-03-2025

Revised 19-04-2025

Accepted 22-04-2025

Doi: 10.69598/artssu.2025.4876.

How to Cite:

Hu, Y., & Panpothong, N. (2025).
The Speech Act of Compliment
of Chinese Learners of Thai: An
Interlanguage Pragmatic
Study. Journal of Arts and Thai
Studies, 47(2), E4876 (1-18).

Keywords: compliment, Chinese
learners of Thai, interlanguage
pragmatics (ILP), speech act

คำสำคัญ: การชม, ผู้เรียนภาษาไทย
ที่เป็นชาวจีน, วจนปฏิบัติศาสตร์ภาษา
ระหว่างกลาง, วจนกรรม

Abstract

Background and Objectives: Although compliments can foster positive feelings in listeners, giving compliments may be challenging for second language learners due to cross-cultural differences in topics and strategies. This research article aims to investigate the speech act of compliment performed by Chinese learners of Thai from the perspective of interlanguage pragmatics, considering the social status of the interlocutors.

Methods: Data were collected using a context-enriched discourse completion task. The participants included 100 Chinese learners of Thai, who are also native Chinese speakers, and 50 native Thai speakers.

Results: The research results reveal that in the cases where the speakers have equal status to the listeners, Chinese learners of Thai and native Thai speakers tend to give compliments in a similar manner, with a frequency exceeding 99%. However, in the cases where the speakers have lower status than the listeners, Chinese learners of Thai tend to give compliments with significantly higher frequency than native Thai speakers. Furthermore, when choosing to compliment, both Chinese learners of Thai and native Thai speakers preferred explicit compliment strategies over implicit compliment strategies. Nevertheless, differences in the use of certain strategies were observed, which may hinder the effective conveyance of intention, such as the use of love expressions by Chinese learners of Thai. Regarding the decision not to give compliments, the factors affecting decision-making differed between Chinese learners of Thai and native Thai speakers. Chinese learners of Thai tended to prioritize their own feelings and thoughts, as well as their linguistic limitations in Thai. In contrast, native Thai speakers placed greater emphasis on the social status of the interlocutors.

Application of this study: The research results reveal the characteristics of how Chinese learners of Thai use the speech act of compliment, which can be further applied to the development of Thai language teaching for Chinese learners.

Conclusions: The study of compliments by Chinese learners of Thai from the perspective of interlanguage pragmatics demonstrates the characteristics of performing the speech act of compliment by the Chinese learners of Thai, including their decisions on whether or not to give compliments, the selection of language strategies for expressing compliments, and the reasons for not to give compliments. The research considers the status factors of the interlocutors, including compliments made by speakers with equal status to the listeners, as well as compliments made by speakers with lower status than the listeners. The results reveal how Chinese learners of Thai use the Thai language to convey compliment intentions, showing similarities and differences with native speakers, which can be used as a guideline for teaching and learning Thai as a second language.

บทคัดย่อ

ที่มาและวัตถุประสงค์: แม้ว่าการชมจะช่วยสร้างความรู้สึกเชิงบวกแก่ผู้ฟัง แต่สำหรับผู้เรียนภาษาที่สอง การใช้วจนกรรมการชมอาจไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากประเด็นที่เลือกชมและกลวิธีในการกล่าวชมในแต่ละวัฒนธรรมอาจแตกต่างกัน บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง โดยพิจารณาปัจจัยสถานภาพของคู่สนทนา

วิธีการศึกษา: เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดเติมเต็มบทสนทนาแบบให้ข้อมูลปรับมากขึ้นจากผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน และผู้พูดภาษาจีน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกัน จำนวน 100 คน และผู้พูดภาษาไทย จำนวน 50 คน

ผลการศึกษา: ผลการศึกษาพบว่า ในกรณีการชมของผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน และผู้พูดภาษาไทยมีแนวโน้มเลือกกล่าวชมผู้ฟังในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน โดยมีความถี่สูงกว่าร้อยละ 99 ขณะที่ในการชมของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนเลือกกล่าวชมมากกว่าผู้พูดภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทั้งนี้ เมื่อเลือกที่จะกล่าวชม ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีการชมแบบชัดแจ้งมากกว่าการชมแบบเป็นนัย อย่างไรก็ตาม พบความแตกต่างในการใช้กลวิธีบางประการ ซึ่งอาจส่งผลให้การสื่อเจตนาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น การใช้คำบอกรักของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน ส่วนการเลือกไม่ชม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยแตกต่างกัน โดยผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนให้ความสำคัญกับความรู้สึกและความคิดของตนเองเป็นหลัก รวมทั้งคำนึงถึงข้อจำกัดในการใช้ภาษาไทย ในขณะที่ผู้พูดภาษาไทยมักให้ความสำคัญกับสถานะภาพของกลุ่มสนทนาเป็นหลัก

การประยุกต์ใช้: ผลการศึกษานี้ทำให้เห็นลักษณะการแสดงวัจนกรรมการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนต่อไป

บทสรุป: การศึกษาการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง ทำให้เห็นลักษณะการแสดงวัจนกรรมการชมของผู้เรียนภาษาไทยที่เป็นชาวจีน รวมถึงการเลือกที่จะกล่าวชมหรือไม่ชม การเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการชม และสาเหตุของการไม่ชม โดยพิจารณาปัจจัยสถานะภาพของกลุ่มสนทนา ได้แก่ การชมของผู้พูดที่มีสถานะภาพเท่ากับผู้ฟัง และการชมของผู้พูดที่มีสถานะภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าผู้เรียนชาวจีนใช้ภาษาไทยสื่อเจตนาการชมอย่างไร เหมือนหรือต่างกับเจ้าของภาษาอย่างไร อันจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองต่อไป

บทนำ (Introduction)

ภาษาไทยเป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่ได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนชาวจีน ตามสถิติอุดมศึกษาไทย ปีการศึกษา 2563 พบว่า นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยมากที่สุด คือ นักศึกษาจากประเทศจีน และพบว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีนักศึกษาชาวจีนเข้ามาศึกษาในสาขาวิชาภาษาไทยหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีจำนวนมากถึง 27 แห่ง (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2020) นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศไทยก็เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยมากถึง 65 แห่ง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อไป (Jirapas, 2019) ทั้งนี้ การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนมีเป้าหมายเพื่อผลิตบุคลากรที่มีทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ตอบสนองความต้องการในการติดต่อสื่อสารและพัฒนาความสัมพันธ์กันในด้านต่าง ๆ ระหว่างสองประเทศ ทั้งด้านการเมือง การค้าการลงทุน และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ฯลฯ นอกจากนี้ ในการปฏิสัมพันธ์ ชาวจีนก็นิยมสื่อสารกับคนไทยด้วยภาษาไทย เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันให้มากขึ้น

ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์หรือรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน การสร้างความรู้สึที่ดีเป็นเรื่องสำคัญ วัจนกรรมหนึ่งที่เกี่ยวข้อง คือ การชม ผู้คนมักจะใช้การชมเพื่อให้บรรยากาศการพูดคุยผ่อนคลายและสร้างความรู้สึที่ดีต่อกัน การชมนอกจากจะเป็นการแสดงความรู้สึกชื่นชมต่อผู้ฟังแล้ว ยังเป็นการแสดงออกถึงการใส่ใจที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง จึงนับว่าเป็นการกระทำกระชับความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนา (Boonyasit, 2005) อย่างไรก็ตาม นักวิชาการมีมุมมองต่อการชมในมิติที่ต่างกันไป ในขณะที่ Brown & Levinson (1987) จัดการชมเป็นวัจนกรรมที่อาจคุกคามหน้าด่านลบของผู้ฟัง (face-threatening act: FTA) นักวิชาการอีกหลายท่านชี้ให้เห็นว่า การชมเป็นวัจนกรรมที่ช่วยส่งเสริมหน้าด่านบวกของผู้ฟัง (face-enhancing act) (Archer, 2015; García, 2018; Nkwain, 2011) การชมจึงเป็นวัจนกรรมที่มีความขัดแย้งในตัว

วิลเลียม เจมส์ (James, 1920 : 33) นักปรัชญาผู้มีอิทธิพลต่อสาขาปรัชญาภาษาและแนวคิดทางวจนปฏิบัติศาสตร์เคยกล่าวไว้ว่า “ความปรารถนาที่ลึกซึ้งที่สุดของธรรมชาติมนุษย์คือความต้องการที่จะได้รับการชื่นชม” สะท้อนให้เห็นว่า การชมเป็นกลวิธีการสื่อสารสำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม Manes (1983) เปรียบคำชมเป็นกระจุกสะท้อนค่านิยมของสังคม ซึ่งแฝงไปด้วยมุมมองทางสังคมและวัฒนธรรมที่ละเอียดและซับซ้อน ทั้งนี้ การชมจะบรรลุเป้าหมายในการสานสัมพันธ์ตามเจตนาของผู้พูดได้หรือไม่ ในบริบทต่าง ๆ ผู้พูดจะกล่าวชมหรือไม่ จะกล่าวชมอย่างไร จะเลือกชมผู้ฟังที่มีสถานะภาพต่างกันอย่างไร ล้วนเป็นข้อท้าทายและน่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ใช้ภาษาที่สองที่ต้องเรียนรู้ทั้งรูปแบบทางภาษาและความเหมาะสมทางวัฒนธรรม เพื่อหลีกเลี่ยงความคลาดเคลื่อนในการสื่อเจตนา

จากการศึกษาเบื้องต้นและการสัมภาษณ์ชาวไทยที่มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน ผู้วิจัยพบปัญหาการชมของผู้เรียนชาวจีนที่น่าสนใจบางประการ เช่น ผู้เรียนชาวจีนมักกล่าวชมอาจารย์ซึ่งเป็นผู้ที่มีสถานะภาพสูงกว่าโดยตรงไปตรงมา ตัวอย่างเช่น “อาจารย์สวยขึ้นเรื่อย ๆ” “อาจารย์อดทนมากในชั้นเรียน” ซึ่งแม้จะมีเจตนาชื่นชม แต่อาจถูกมองว่าเป็นการประเมิน

คำผู้อาวุโสกว่าและไม่เหมาะสมตามวิธีการปฏิสัมพันธ์ในสังคมไทย นอกจากนี้ ยังพบว่า การชมของภาษาไทยชาวจีนมีแนวโน้มได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่ ส่งผลให้การกล่าวชมในภาษาที่สองของผู้เรียนมีลักษณะไม่ธรรมชาติ หรือไม่เหมาะสมตามบริบทการสื่อสารในวัฒนธรรมภาษาเป้าหมาย อันจะส่งผลให้การสื่อสารไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ ข้อสังเกตดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen & Rau (2011 : 930-936) ที่พบว่า คำชมจากผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวจีนมักจะถูกเจ้าของภาษาตัดสินว่าไม่เหมาะสม สะท้อนให้เห็นว่า แม้ผู้กล่าวชมจะปรารถนาดี แต่สำหรับผู้ฟังที่เป็นเจ้าของภาษา คำชมนั้นอาจไม่ได้มีความหมายในทางบวกเสมอไป และอาจกลายเป็นทางลบได้

งานปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลางเป็นสาขาที่ได้รับความสนใจมากขึ้นในการวิจัยด้านภาษาที่สอง เนื่องจากช่วยให้เข้าใจถึงความรู้และการใช้ภาษาของผู้เรียนภาษาที่สองในการใช้ภาษาเป้าหมายเพื่อแสดงเจตนาต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า น่าจะมีการศึกษาการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนตามแนวงานปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนใช้ภาษาไทยสื่อเจตนาการชมอย่างไร เหมือนหรือต่างกับผู้พูดซึ่งเป็นเจ้าของภาษาอย่างไร ทั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าผลการวิจัยจะช่วยให้เห็นลักษณะการใช้กลวิธีทางภาษาในการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน อันจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย การศึกษาภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ตลอดจนการสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างผู้พูดภาษาไทยกับผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

วัตถุประสงค์การศึกษา (Research Objectives)

เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนกับผู้พูดภาษาไทยตามแนวงานปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง โดยพิจารณาปัจจัยสถานการณ์ของคู่สนทนา ได้แก่ กรณีการชมของผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง และกรณีการชมของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในสองประเด็น ได้แก่ วัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง และวัจนกรรมการชม ดังนี้

1. วัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง (Interlanguage Pragmatics: ILP)

คำว่า “ภาษาระหว่างกลาง (Interlanguage)” ใช้ครั้งแรกโดย Selinker (1972) ในบริบทของการวิจัยการรับภาษาที่สอง มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายสามมิติภาษา (language competence) ของผู้เรียนภาษาที่สอง และที่มาของความสามารถนั้น “ภาษาระหว่างกลาง” หมายถึง ภาษาที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สอง โดยแนวคิดนี้เชื่อว่าผู้เรียนภาษาที่สองมีสามมิติภาษาเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นอิสระจากทั้งภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง แม้จะได้รับอิทธิพลจากทั้งสองภาษาก็ตาม (VanPatten & Benati, 2015 : 132) “ภาษาระหว่างกลาง” จึงมีความผสมผสานลักษณะของทั้งภาษาที่หนึ่ง (L1) ภาษาที่สอง (L2) และลักษณะเฉพาะของภาษาระหว่างกลาง (Gass & Selinker, 2008 : 7)

วัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลางเป็นสาขาที่ได้รับความสนใจมากขึ้นในการวิจัยด้านภาษาที่สอง Kasper & Blum-Kulka (1993 : 12) นักวัจนปฏิบัติศาสตร์รุ่นบุกเบิกสาขาวัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง ได้ให้คำนิยามของวัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง หรือ Interlanguage Pragmatics (ILP) ไว้ว่า คือ “การศึกษาความเข้าใจและการใช้ภาษาระหว่างกลางของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลภาษาแม่และภาษาที่สองของผู้เรียน” ตามแนวทางการศึกษาภาษาระหว่างกลางที่เสนอโดย Selinker (1972) เพื่อชี้ให้เห็นว่า ความสามารถทางวัจนปฏิบัติของผู้เรียนต่างจากภาษาเป้าหมายอย่างไร พร้อมทั้งชี้ให้เห็นพฤติกรรมการใช้ภาษาระหว่างกลางบางประการของผู้เรียนที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่

ในระยะหลัง ๆ เมื่อกล่าวถึงวัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง (ILP) นักวัจนปฏิบัติศาสตร์ต่าง ๆ มักจะเพิ่มมิติ “การพัฒนา” เข้าไป ดังที่ Taguchi (2017) กล่าวว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง (ILP) ศึกษาความรู้ การใช้ภาษา และ

การพัฒนาของผู้เรียนภาษาที่สองในการใช้ภาษาเป้าหมายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทางสังคม และ Kecskes (2017 : 404) ก็ชี้ให้เห็นว่าการวิจัยด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง (ILP) มุ่งศึกษาการรับรู้และการใช้บรรทัดฐานทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในภาษาที่สองว่า ผู้เรียนภาษาที่สองใช้และเข้าใจวัจนกรรมอย่างไร และความสามารถทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้เรียนภาษาที่สองมีการพัฒนาอย่างไร อย่างไรก็ตาม Kasper (2010) มองว่า การศึกษาตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง (ILP) สนใจการใช้ภาษาที่สองมากกว่าการพัฒนา ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาภาษาระหว่างกลางแนวอื่น ๆ

แม้ขอบเขตการศึกษาในสาขาวัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลางในปัจจุบันขยายจากการใช้ภาษา ซึ่งเป็นหัวข้อหลักไปยังประเด็นอื่น ๆ อีกมาก แต่นักวัจนปฏิบัติศาสตร์หลายท่าน (Bardovi-Harlig, 2002; Félix-Brasdefer, 2017; Kasper, 2010; Martínez-Flor & Usó Juan, 2010) ยังคงมองว่า การศึกษาวัจนกรรมเป็นหัวข้อหลักในการศึกษาตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง (ILP) และงานวิจัยด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง (ILP) ยังคงต้องใช้วัจนกรรมเป็นหน่วยในการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้เรียนในแง่มุมใดแง่มุมหนึ่ง หรือในหลายแง่มุม เนื่องจากผู้เรียนยังจำเป็นต้องมีความจำเป็นในการใช้วัจนกรรมและชุดวัจนกรรมอันหลากหลายเพื่อสื่อสารภาษาเป้าหมายอย่างเหมาะสม (Cohen, 1996 : 2005) เพราะฉะนั้น การศึกษาวัจนกรรมของผู้เรียนภาษาที่สองจึงมีความจำเป็นและสำคัญต่อการเรียนการสอน และการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้และการเข้าใจภาษาที่สอง (Martínez-Flor & Usó Juan, 2010)

2. วัจนกรรมการชม

การชมเป็นวัจนกรรมที่พบได้ทั่วไปในชีวิตประจำวันในบริบทวัฒนธรรมต่าง ๆ Holmes (1986 : 485) ได้ให้คำจำกัดความว่า การชม คือ วัจนกรรมที่แสดงความชื่นชมแก่ผู้ใดผู้หนึ่งที่ไม่ใช่ผู้พูดด้วยการพูดอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา หรือบอกอย่างเป็นนัย คำชมมักกล่าวถึงเรื่องที่ดี เช่น รูปลักษณ์ภายนอก สิ่งที่ครอบครอง อุปนิสัย บุคลิกลักษณะ ทักษะความสามารถ เป็นต้น ตามแนวคิดวัจนกรรมของ Searle (1976) การชมจัดอยู่ในกลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก โดยถ้อยคำหนึ่ง ๆ จะจัดเป็นวัจนกรรมการชมได้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขวัจนกรรมการชม (Jacobs et al., 1993 : 6 as cited in Mustapha, 2012 : 223-224) ดังนี้

การชม (compliment)

เงื่อนไขเนื้อความ	เป็นเรื่องที่ดีบางอย่างเกี่ยวกับผู้ฟัง
เงื่อนไขเบื้องต้น	1. เรื่องนั้นเป็นเรื่องที่ดี 2. เรื่องนั้นเป็นสิ่งที่น่าสังเกต 3. เรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้ฟัง
เงื่อนไขความจริงใจ	ผู้พูดต้องเห็นด้วยกับเรื่องที่กำลังกล่าวถึง
เงื่อนไขความจำเป็น	จัดเป็นถ้อยคำแสดงการยอมรับและการชื่นชมต่อผู้ฟัง

ทั้งนี้ วัจนกรรมการชมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้าง การรักษา หรือแม้กระทั่งการยุติความสัมพันธ์ทางสังคม (Songthama, 2001) งานวิจัยเกี่ยวกับวัจนกรรมการชมในช่วงแรก ๆ ส่วนใหญ่มุ่งศึกษาการชมในภาษาอังกฤษ เช่น Wolfson (1981; 1989) Manes & Wolfson (1981) Holmes (1986) และ Herbert (1990) โดยให้ความสำคัญกับโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของคำชม หัวข้อการชม หน้าที่ทางสังคม การชมกับเพศ และกลวิธีการตอบรับคำชม ในช่วงหลัง ๆ จึงมีการศึกษาวัจนกรรมการชมของภาษาตะวันออกเพิ่มขึ้น เช่น การศึกษาวัจนกรรมการชมภาษาจีน (Ye, 1995; Yuan, 2002) การศึกษาวัจนกรรมการชมภาษาไทย (Songthama, 2001; Boonyasit, 2005) การศึกษา วัจนกรรมการชมของผู้เรียนภาษาที่สองชาวไทย (Sirirat, 2019) และการศึกษาวัจนกรรมการชมของผู้เรียนภาษาที่สองชาวจีน (Chen & Rau, 2011; Lin, Woodfield, & Ren, 2012) การศึกษาการชมที่ผ่านมาทำให้มองเห็นความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ และทำให้ทราบว่า แม้ไทยและจีนเป็นสังคมตะวันออกเช่นกัน แต่การชมในภาษาจีนและภาษาไทยก็มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องสถานภาพระหว่างคู่สนทนา การชมในภาษาจีนไม่เพียงแต่จะใช้ในการกล่าวชมผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าและผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากันแล้วยังสามารถใช้กับผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าได้ด้วย (Chen, 2021) ในขณะที่ในวัฒนธรรมไทย การชมส่วนมากจะเกิดขึ้นระหว่าง

คนที่มีความสามารถเท่ากัน หรือระหว่างคนที่มีความรู้ใกล้เคียงกัน แต่ไม่พบการชมผู้ที่มีความสามารถสูงกว่า หรือผู้ที่อาวุโสมากกว่า (Songthama, 2001) เนื่องจากตามวิธีการปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมไทย การกล่าวชมผู้ที่มีความสามารถสูงกว่าบางครั้งอาจถูกมองว่าเป็นการประณามค่าผู้ที่อาวุโสกว่า ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ควร การกล่าวคำชมในภาษาไทยจึงต้องพิจารณาความเหมาะสมตามสถานะภาพของผู้พูดและใช้อย่างระมัดระวัง

วิธีการศึกษา (Research Methods)

1. ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน (CLT) และกลุ่มผู้พูดภาษาจีนชาวจีน (NSC) ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกัน จำนวน 100 คน และกลุ่มผู้พูดภาษาไทยชาวไทย (NST) จำนวน 50 คน โดยกลุ่มผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนเป็นผู้พูดชาวจีนที่พูดภาษาจีนกลางเป็นภาษาแม่ และเป็นนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในประเทศจีนชั้นปี 3 ขึ้นไป ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในภาษาไทยและสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้ และกลุ่มผู้พูดภาษาไทยชาวไทยเป็นผู้พูดชาวไทยที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ และเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย เพื่อให้มีอายุและสภาพแวดล้อมในการใช้ชีวิตใกล้เคียงกับกลุ่มผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน เพื่อให้มีอายุและสภาพแวดล้อมในการใช้ชีวิตที่ใกล้เคียงกับกลุ่มผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลางและวัจนกรรมการชม

2.2 เลือกวิธีการเก็บข้อมูลการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนตามแนวงานปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง โดยผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามชนิดเติมเต็มบทสนทนาแบบให้ข้อมูลบริบทมากขึ้น (context-enriched discourse completion task: context-enriched DCT) ที่พัฒนาโดย Billmyer & Varghese (2000) เพื่อให้ได้ข้อมูลการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับคำพูดธรรมชาติ หรือสภาพเป็นจริงมากขึ้น โดยเพิ่มข้อมูลปัจจัยทางสังคมและบริบทที่เกี่ยวข้อง เช่น ระยะเวลาที่รู้จักกัน ความถี่ในการปฏิสัมพันธ์ เวลาและสถานที่ที่การปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้น เจตนาของผู้พูด เพื่อเพิ่มความชัดเจนของสถานการณ์ และลดความคลาดเคลื่อนในการตีความระหว่างรายบุคคล

2.3 สร้างแบบสอบถามตามแนวคิดการจำแนกหัวข้อการชมของ Holmes (1986) โดยจำแนกออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ รูปลักษณ์ภายนอก (appearance) สิ่งที่มีครอบครอง (possessions) ความสามารถหรือการกระทำ (ability/performance) บุคลิกลักษณะหรือการมีมนุษยสัมพันธ์ดี (personality/ friendship)

ในการเลือกสถานการณ์ในแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการชม ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาไทยชาวไทย ซึ่งเป็นผู้ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันระดับอุดมศึกษา 5 คน และผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน 2 คน จากการศึกษาและการสัมภาษณ์ พบว่า สถานการณ์การชมที่พบบ่อยในชีวิตประจำวันและอาจมีปัญหาในการปฏิสัมพันธ์จริง ได้แก่ สถานการณ์การชมของผู้พูดที่มีความสามารถเท่ากับผู้ฟัง และสถานการณ์การชมของผู้พูดที่มีความสามารถต่ำกว่าผู้ฟัง จากนั้น คัดเลือกสถานการณ์ตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริง แบบสอบถามการชมประกอบด้วยสถานการณ์การชมของผู้พูดที่มีความสามารถเท่ากับผู้ฟัง 4 สถานการณ์ ได้แก่ การชมทรงผมใหม่ของเพื่อน การชมกระเป๋าใหม่ของเพื่อน การชมความสามารถในการทำอาหารของเพื่อน และการชมเพื่อนที่ช่วยเหลือคนอื่น และสถานการณ์การชมของผู้พูดที่มีความสามารถต่ำกว่าผู้ฟังอีก 4 สถานการณ์ ได้แก่ การชมทรงผมใหม่ของอาจารย์ การชมเสื้อผ้าชุดใหม่ของอาจารย์ การชมวิธีการสอนของอาจารย์ และการชมความทุ่มเทในการทำงานของอาจารย์ รวมทั้งหมด 8 สถานการณ์

2.4 นำแบบสอบถามการชมไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน (CLT) และกลุ่มผู้พูดภาษาจีนชาวจีน (NSC) ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกัน จำนวน 100 คน และกลุ่มผู้พูดภาษาไทยชาวไทย (NST) จำนวน 50 คน แบบสอบถามการชมมีทั้งหมด 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามการชมของผู้พูดภาษาไทย แบบสอบถามการชมของผู้พูดภาษาจีน และแบบสอบถามการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน แต่ละชุดประกอบด้วยสถานการณ์การชม 8 สถานการณ์ ในการทำแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามอาจเลือกกล่าวชมหรือไม่ชมก็ได้ หากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกไม่ชม จะให้ผู้ตอบ

แบบสอบถามให้เหตุผลในการเลือกไม่ชม ในการให้เหตุผลนั้น ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้เรียนชาวจีนใช้ภาษาจีนซึ่งเป็นภาษาแม่ในการตอบ เพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดด้านความสามารถในการใช้ภาษาที่สอง ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งคำตอบเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ คำตอบที่เลือกกล่าวชม และคำตอบที่เลือกไม่ชม

3.1. การวิเคราะห์ข้อมูลการกล่าวชม มีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 นำคำตอบมาแบ่งเป็นถ้อยคำตามแนวคิดสูตรทางความหมาย (semantic formulas) ของ Takahashi & Beebe (1987) และ Beebe, Takahashi, and Uliss-Weltz (1990) ซึ่งหมายถึง หน่วยทางความหมายย่อยที่ทำหน้าที่เป็นกลวิธีเชิงวัจนปฏิบัติในการแสดงวัจนกรรม อาจเป็นคำ วลี หรือประโยค

3.1.2 นำถ้อยคำมาจำแนกเป็นกลวิธีทางภาษาตามกรอบแนวคิดการวิเคราะห์วัจนกรรมการชม ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิเคราะห์การชม

เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมและเหมาะกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของงานวิจัย ผู้วิจัยสรุปแนวทางในการวิเคราะห์กลวิธีการชมตามแนวคิดของผู้ที่ศึกษาการชมในภาษาจีนและภาษาไทยที่ผ่านมา (Boonyasit, 2005; Lin, Woodfield, & Ren, 2012; Sirirat, 2019; Wu, 2009; Yuan, 2002) โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ดังนี้

การชมแบบชัดแจ้ง (Explicit Compliment) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงเจตนาการชมโดยกล่าวชมอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา ในคำชมนั้นมีการปรากฏของคำศัพท์ที่ให้ความหมายในทางบวก ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ดีของผู้รับคำชมโดยตรง

การชมแบบเป็นนัย (Implicit Compliment) เป็นกลวิธีที่ไม่สามารถตีความเจตนาชมได้ตรงตามรูปภาษาที่ใช้กล่าวคือ ในคำชมนั้นมักไม่มีการปรากฏของรูปภาษาที่ให้ความหมายในทางบวกเกี่ยวกับผู้รับคำชมโดยตรง แต่ผู้ฟังสามารถตีความความหมายในเชิงบวกได้จากบริบทของสถานการณ์นั้น ๆ แบ่งเป็นกลวิธีย่อย 12 กลวิธี ได้แก่

1) การถามข้อมูล (information question) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยการใช้ประโยคคำถามที่มีคำบ่งบอกการขอข้อมูลหรือคำถามแบบตอบรับหรือปฏิเสธเกี่ยวกับประเด็นหรือสิ่งที่ชม

2) การแสดงความคิดเห็น (comment) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยการกล่าวแสดงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับประเด็นหรือสิ่งที่ชม

3) การขอร้อง (request) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยการกล่าวถ้อยคำเชิงขอร้องเกี่ยวกับประเด็นหรือสิ่งที่ชม

4) การกล่าวถึงสิ่งตอบแทน (offer a return) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยการกล่าวถึงสิ่งตอบแทนต่อประเด็นหรือสิ่งที่ชม

5) การทัก (mentioning) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยการกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงหรือสิ่งที่ดีของผู้รับคำชมเมื่อสังเกตเห็น

6) การขอบคุณ (thanking) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยการกล่าวคำขอบคุณเพื่อเน้นความหมายว่า คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีส่งผลดีต่อผู้พูด

7) การแสดงความปรารถนา (want statement) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยการกล่าวแสดงความปรารถนาเกี่ยวกับประเด็นหรือสิ่งที่ชม

8) การชมเชิงเปรียบเทียบ (contrast) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยกล่าวคำชมเพื่อเปรียบเทียบสิ่งที่ชมกับสิ่งที่ดีหรือเป็นที่ยอมรับ

9) การพูดล้อเล่น (joke) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยการกล่าวถ้อยคำเกี่ยวกับประเด็นหรือสิ่งที่ชมในลักษณะการพูดล้อเล่น

10) การแสดงความสนับสนุน (expressing support) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยการกล่าวแสดงการสนับสนุนต่อประเด็นหรือสิ่งที่ชม

11) การสมมติ (assumption) เป็นการแสดงการชมแบบเป็นนัย โดยการกล่าวคำพูดสมมติเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีที่ผู้ฟังได้แสดงออกมา

12) การแสดงความแปลกใจ (expressing surprise) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงวาทกรรมการชมแบบเป็นนัย โดยการกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกแปลกใจหรือความประหลาดใจเพื่อเน้นความหมายว่า ประทับใจและชื่นชมในความโดดเด่นของผู้ฟังเมื่อผู้พูดสังเกตเห็น

3.1.3 นับความถี่ของกลวิธีต่าง ๆ ที่ปรากฏในข้อมูลของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละกลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลการชมโดยพิจารณาจากรูปภาษาที่ใช้และเปรียบเทียบความถี่ของกลวิธีต่าง ๆ ที่แต่ละกลุ่มเลือกใช้ในการชมโดยใช้วิธีการทางสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) ตามสถานภาพของกลุ่มสนทนา

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่ใช่การชม เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามสถานภาพของกลุ่มสนทนา

3.3 เรียบเรียงและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 สรุป และอภิปรายผล

ผลการศึกษา (Research Results)

1. การเปรียบเทียบการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน ผู้พูดภาษาไทย และผู้พูดภาษาจีน กรณีการชมของผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง

ข้อมูลการชมกรณีผู้พูดมีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง ปรากฏในสถานการณ์ 1-4 ซึ่งเป็นสถานการณ์กล่าวชมเพื่อน มีคำตอบรวมทั้งสิ้น 1000 คำตอบ ประกอบด้วยข้อมูลการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน 400 คำตอบ ข้อมูลการชมของผู้พูดภาษาไทย 200 คำตอบ และข้อมูลการชมของผู้พูดภาษาจีนอีก 400 คำตอบ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การเลือกที่จะกล่าวชมหรือไม่ชม การเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการชม และสาเหตุของการไม่ชม ดังนี้

1.1. การเลือกที่จะกล่าวชมหรือไม่ชม

ข้อมูลคำตอบแบบสอบถามสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ การกล่าวชม และการไม่ชม ผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างสามกลุ่มสามารถสรุปได้เป็นตารางดังนี้

Table 1 Questionnaire results on Compliments in Equal-Status Compliment Cases

	CLT		NST		NSC	
	Responses	%	Responses	%	Responses	%
Compliment	399	99.75	199	99.50	398	99.50
No Compliment	1	00.25	1	00.50	2	0.50
Total	400	100	200	100	400	100

จาก Table 1 จะเห็นได้ว่า ในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดมีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสามกลุ่มเลือกที่จะกล่าวชมผู้ฟังในความถี่มากกว่าร้อยละ 99 เมื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบ พบว่า การใช้วาทกรรมการชมของผู้เรียนชาวจีนไม่ได้แตกต่างจากผู้พูดภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 0.2508$, p-value = 0.61649) เมื่อเปรียบเทียบกับผู้พูดภาษาจีนแล้วก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 0.3346$, p-value = 0.56297) สะท้อนให้เห็นว่า ทั้งผู้เรียนชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยต่างมองว่า การกล่าวชมผู้ฟังที่สถานภาพเท่ากันนั้นเป็นการกระทำที่พึงกระทำ และไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยง กล่าวคือเมื่อผู้พูดสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกหรือสิ่งที่ดีของเพื่อนแล้ว ผู้พูดส่วนใหญ่เลือกที่จะแสดงเจตนาการชมออกมาผ่านการกล่าวคำชม

1.2 การเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการชม

กลวิธีทางภาษาในการชม หมายถึง วิธีการใช้ภาษาของผู้พูดใช้เพื่อแสดงความรู้สึกดีหรือเจตนายอมรับ และชื่นชมต่อผู้ฟัง เมื่อผู้พูดสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกหรือสิ่งที่ดีเกี่ยวกับผู้ฟัง โดยหวังว่าผู้ฟังสามารถรับรู้ว่าคุณกำลังกล่าวถึงเรื่องที่ดีบางอย่างเกี่ยวกับผู้ฟัง และหวังว่าผู้ฟังรู้สึกดีเมื่อได้ยินคำพูดที่ผู้พูดกล่าวออกมา (Wierzbicka, 2003 : 136-145) กลวิธีทางภาษา

ที่พบสามารถแบ่งเป็น กลวิธีหลัก(primary strategies) ซึ่งประกอบด้วยการชมแบบชัดแจ้ง(explicit compliment) และการชมแบบเป็นนัย(implicit compliment) และกลวิธีเสริม(supporting strategies) ทั้งนี้ ภาพรวมของการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการชมกรณีผู้พูดมีสถานภาพเท่ากับผู้ฟังของกลุ่มตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

Table 2 Summary of Linguistic Strategies in Equal-Status Compliment Cases

	CLT		NST		NSC	
	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
Primary Strategies	596	80.98	516	85.86	683	76.57
Explicit Compliment	429	58.29	260	43.26	413	46.30
Implicit Compliment	167	22.69	256	42.60	270	30.27
Supporting strategies	140	19.02	85	14.14	209	23.43
Total	736	100	601	100	892	100

จาก Table 2 จะเห็นได้ว่า ในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง เมื่อผู้พูดเลือกที่จะกล่าวชม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสามกลุ่มมีแนวโน้มเลือกใช้การชมแบบชัดแจ้งมากกว่าการชมแบบเป็นนัย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบสิ่งที่น่าสนใจคือ ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนใช้การชมแบบชัดแจ้งในกรณีที่สูง โดยคิดเป็นมากกว่าครึ่งหนึ่งของถ้อยคำทั้งหมด เมื่อนำมาคำนวณค่าความแตกต่างทางสถิติ พบว่า ผู้เรียนชาวจีนใช้กลวิธีการชมแบบชัดแจ้งมากกว่าผู้พูดภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 29.9105$, p-value < 0.00001) และมากกว่าผู้พูดภาษาจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ($\chi^2 = 23.2074$, p-value < 0.00001) ในทางกลับกัน พบผู้เรียนใช้กลวิธีการชมแบบเป็นนัยน้อยกว่าผู้พูดภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 60.6096$, p-value < 0.00001) และน้อยกว่าผู้พูดภาษาจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ($\chi^2 = 11.7953$, p-value = 0.00059) ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าพฤติกรรมการใช้ภาษาของผู้เรียนอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านความสามารถและความกังวลเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่สอง ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนมักเลือกใช้การชมแบบชัดแจ้งที่มีลักษณะตรงไปตรงมาและชัดเจน โดยใช้รูปภาษาที่ให้ความหมายเชิงบวก ซึ่งมีวงศัพท์ค่อนข้างจำกัดในสถานการณ์การชมต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสื่อสารเจตนา ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้การชมแบบเป็นนัยที่มีความซับซ้อนและหลากหลายทั้งในแง่ของกลวิธีและรูปภาษา ซึ่งต้องอาศัยความสามารถทางภาษาที่สูงกว่า และอาจนำไปสู่การตีความในทางอื่นได้ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจและหลีกเลี่ยงการใช้ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้เรียนเลือกใช้การชมแบบชัดแจ้งมากกว่าผู้พูดภาษาไทยและผู้พูดภาษาจีน สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการใช้ถ้อยคำภาษาไทยในการแสดงวจนกรรมการชมของผู้เรียน

1.2.1 กลวิธีหลัก

กลวิธีหลักในงานวิจัยนี้ หมายถึง ถ้อยคำส่วนหลักที่ผู้พูดใช้เพื่อทำหน้าที่แสดงเจตนาการชม ในสถานการณ์ต่าง ๆ กลวิธีหลักที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในสถานการณ์การชมของผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง พบทั้งหมด 13 กลวิธี ดังตารางต่อไปนี้

Table 3 Occurrence of Primary Strategies in Equal-Status Compliment Cases

	CLT		NST		NSC	
	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
Primary Strategies						
Explicit Compliment	429	58.29	260	43.26	413	46.30
Implicit Compliment	167	22.69	256	42.60	270	30.27
1) comment	66	8.97	82	13.64	93	10.43
2) information question	46	6.25	85	14.14	63	7.06
3) offer a return	16	2.17	11	1.83	27	3.03
4) request	10	1.36	15	2.50	22	2.47
5) want statement	6	0.82	8	1.33	9	1.01
6) thanking	5	0.68	16	2.66	7	0.78
7) expressing surprise	5	0.68	1	0.17	11	1.23

Table 3 Occurrence of Primary Strategies in Equal-Status Compliment Cases (cont.)

Primary Strategies	CLT		NST		NSC	
	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
8) contrast	4	0.54	-	-	10	1.12
9) joke	4	0.54	17	2.83	14	1.57
10) expressing support	3	0.41	2	0.33	5	0.56
11) mentioning	2	0.27	5	0.83	9	1.01
12) assumption	-	-	14	2.33	-	-
Total	596	80.98	516	85.86	683	76.57

จาก Table 3 จะเห็นได้ว่า ในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดมีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง ผู้เรียนชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยมีการใช้กลวิธีหลักที่หลากหลายใกล้เคียงกัน แต่มีความแตกต่างในการเลือกใช้กลวิธีบางประเภท อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยนิยมใช้การชมแบบชัดแจ้งมากที่สุด เพื่อสื่อเจตนาการชมต่อผู้ฟังอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา ตัวอย่างคำตอบของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน เช่น “ทรงผมใหม่ของคุณน่ารักมาก” จะเห็นได้ว่า ผู้เรียนกล่าวชมทรงผมใหม่ของเพื่อน โดยใช้คำคุณศัพท์ให้ความหมายเชิงบวก “น่ารัก” เพื่อแสดงเจตนาในการชมอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังสามารถตีความเจตนาการชื่นชมได้ทันที ในส่วนของการชมแบบเป็นนัย พบว่า ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาจีนนิยมใช้การแสดงความคิดเห็นมากที่สุด ดังตัวอย่างคำชมของผู้เรียน เช่น “ฉันคิดว่ามาดสามารถไปที่ร้านอาหารและเป็นพ่อครัวได้ค่ะ” ซึ่งผู้เรียนใช้การชมแบบเป็นนัยผ่านการแสดงความคิดเห็นส่วนตัว โดยใช้คำบ่งบอกการแสดงความคิดเห็น “คิดว่า” ตามด้วยความคิดเห็นของตน สื่อถึงการยอมรับและการประเมินเชิงบวกต่อความสามารถในการทำอาหารของเพื่อนผ่านมุมมองส่วนตัวของผู้พูด ทำให้ผู้ฟังสามารถตีความได้ว่า ผู้พูดมีเจตนาชื่นชมฝีมือการทำอาหารของตนในระดับที่สามารถทำงานเป็นพ่อครัวในร้านอาหารได้ ส่วนผู้พูดภาษาไทยนิยมใช้การถามข้อมูลมากที่สุด ตัวอย่างคำชมของผู้พูดภาษาไทย เช่น “น้อยเปลี่ยนกระเป๋าสวยดีนะ” “ชื่อมาจากไหนเนี่ย” คำถาม “น้อยเปลี่ยนกระเป๋าสวยดีนะ” ในตัวอย่างนี้แสดงถึงการสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่เพื่อนมี และสื่อถึงความสนใจต่อกระเป๋าสวยใหม่ นอกจากนี้ คำถาม “ชื่อมาจากไหนเนี่ย” เป็นการสอบถามข้อมูลแหล่งที่มาของกระเป๋า สะท้อนถึงความสนใจและความชื่นชอบในสิ่งที่ชม สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อต้องการแสดงการชมแบบเป็นนัย ผู้เรียนชาวจีนนิยมแสดงการประเมินเชิงบวกผ่านการแสดงความเห็นส่วนตัวต่อสิ่งที่ดีของผู้ฟัง ส่วนเจ้าของภาษาไทยนิยมแสดงความสนใจและความชื่นชอบผ่านการถามข้อมูลเพิ่มเติม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า การชมเชิงเปรียบเทียบเป็นกลวิธีที่พบเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและกลุ่มผู้พูดภาษาจีนเท่านั้น ไม่พบในข้อมูลของเจ้าของภาษาไทย ตัวอย่างคำชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน เช่น “ฝีมือการทำอาหารนี้เปรียบได้กับงานเลี้ยงของรัฐเลย” ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบ “ฝีมือการทำอาหาร” ของผู้ฟังกับ “งานเลี้ยงของรัฐ” แสดงให้เห็นถึงการชื่นชมและยกย่องฝีมือการทำอาหารของผู้ฟังในระดับที่โดดเด่น โดยการอ้างอิงถึงงานเลี้ยงระดับชาติที่มักจัดขึ้นเพื่อแขกสำคัญของประเทศ ส่วนการสมมติพบเฉพาะในกลุ่มเจ้าของภาษาไทย แต่ไม่พบในข้อมูลของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาจีน ตัวอย่างคำชมของผู้พูดภาษาไทย เช่น “ถ้าไม่ได้ันท์ เราแย่แน่เลย” ซึ่งเป็นการสมมติสถานการณ์ที่ผู้พูดจะเผชิญกับปัญหาหรืออยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน แสดงถึงความรู้สึกในเชิงบวกต่อการช่วยเหลือหรืออุปนิสัยที่ช่วยเหลือของเพื่อน ซึ่งสามารถตีความได้ว่าผู้พูดยอมรับและชื่นชมในพฤติกรรมหรืออุปนิสัยของผู้ฟัง ลักษณะดังกล่าวทำให้เห็นว่า ผู้เรียนมีแนวโน้มถ้อยความนิยมในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในภาษาแม่สู่การใช้ภาษาที่สอง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า ความแตกต่างในการเลือกใช้กลวิธีชมดังกล่าว ไม่น่าจะก่อให้เกิดปัญหาการสื่อสาร เนื่องจากการชมเชิงเปรียบเทียบมักเป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่ชมกับสิ่งที่ดีหรือเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้ การไม่ใช้การแสดงความสนับสนุนของผู้เรียนก็น่าจะเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร เนื่องจากผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลวิธีชมอื่น ๆ เพื่อสื่อเจตนาการชมต่อผู้ฟังได้

1.2.2 กลวิธีเสริม

กลวิธีเสริมในงานวิจัยนี้ หมายถึง ถ้อยคำที่ไม่ได้สื่อเจตนาว่าผู้พูดกล่าวชมผู้ฟังเมื่อปรากฏเดี่ยว แต่ผู้พูดนำมาใช้เสริมถ้อยคำที่เป็นกลวิธีหลักในสถานการณ์การชมต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์บางประการ การเลือกใช้กลวิธีเสริมของกลุ่มตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

Table 4 Occurrence of Supporting Strategies in Equal-Status Compliment Cases

Supporting strategies	CLT		NST		NSC	
	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
1) Appreciation Tokens	77	10.46	38	6.32	73	8.18
2) Interjections	24	3.26	22	3.66	59	6.61
3) Address Terms	21	2.85	10	1.66	58	6.50
4) Conversation Openers	14	1.90	13	2.16	11	1.23
5) Love expressions	3	0.41	-	-	7	0.78
6) Laughter expressions	1	0.14	2	0.33	1	0.11
รวม	140	19.02	85	14.14	209	23.43

จาก Table 4 แสดงให้เห็นว่า ในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดมีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยต่างเลือกใช้กลวิธีการใช้คำขอบคุณมากที่สุด ซึ่งปรากฏในสถานการณ์การชมความสามารถในการทำอาหารของเพื่อน และสถานการณ์การชมเพื่อนที่ช่วยเหลือผู้อื่น แสดงให้เห็นว่า ในสถานการณ์ที่ผู้พูดชื่นชมพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีของผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดมองว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทั้งสองกลุ่มมีแนวโน้มเลือกใช้คำขอบคุณเพื่อแสดงความสุภาพและความซาบซึ้งต่อผู้ฟัง การใช้คำขอบคุณมีส่วนช่วยในการสื่อความรู้สึกเชิงบวกและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาตามวัตถุประสงค์ของการชม ตัวอย่างคำตอบของผู้เรียน เช่น “ขอบคุณมากค่ะ” อาหารทุกอย่างอร่อยมาก” ในตัวอย่างนี้ ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนกล่าวคำขอบคุณ เพื่อแสดงความซาบซึ้งใจที่เพื่อนทำอาหารอร่อยมาให้ และเป็นการแสดงความสุภาพและความขอบคุณต่อเพื่อน การใช้คำขอบคุณเพียงอย่างเดียวนี้ เมื่อปรากฏเดี่ยวแล้ว ไม่สามารถตีความได้ว่าผู้พูดยอมรับหรือชื่นชมคุณลักษณะดีนั้น ๆ ของผู้ฟัง ซึ่งแตกต่างจากกลวิธีการขอบคุณที่เป็นกลวิธีการชมแบบเป็นนัย โดยมีการระบุถึงพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีของผู้ฟังในถ้อยคำการขอบคุณอย่างชัดเจน เช่น “อร่อยทุกอย่างค่ะ ขอบคุณที่ทำอาหารมากมายเหล่านี้ให้เรากินค่ะ” ซึ่งการขอบคุณในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่แสดงถึงความซาบซึ้งใจเท่านั้น แต่ยังสื่อถึงการยอมรับและการประเมินค่าในเชิงบวกต่อการทำอาหารของผู้ฟัง

นอกจากนี้ เห็นได้ว่า การใช้คำบอกรักเป็นกลวิธีที่พบเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน และผู้พูดภาษาจีน แต่ไม่พบในข้อมูลของเจ้าของภาษาไทย ดังตัวอย่างคำตอบ เช่น “ฉันขอบคุณมาก ๆ คุณเป็นคนดี คุณเป็นคนที่มีความสามารถ คุณหล่อมาก ๆ ฉันรักคุณมาก ๆ” โดยผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนใช้คำบอกรัก “ฉันรักคุณมาก ๆ” เพื่อเพิ่มความหมายเชิงบวก และสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง ทั้งนี้ มีผลการวิจัยเผยว่า ในสังคมจีนปัจจุบัน คำบอกรัก เช่น “爱你” (รักคุณ) และ “爱你呦” (รักคุณนะ) ได้ขยายขอบเขตการใช้งานจากความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือคู่รักไปสู่บริบทชีวิตประจำวัน เช่น ระหว่างนักเรียนกับครู นิสิตนักศึกษากับอาจารย์ เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนร่วมงาน หรือคนรู้จัก โดยมีหน้าที่ทางวัฒนธรรมปฏิบัติอันหลากหลายมากกว่าการแสดงความรักหรือความชอบ เช่น การแสดงความขอบคุณ การสร้างบรรยากาศการสนทนาในเชิงบวก และการปิดท้ายสนทนา (Zhang, 2022)

1.3 สาเหตุของการไม่ชม

ผลการศึกษาข้อมูลการเลือกไม่ชม ในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเลือกที่จะไม่ชมในกรณีที่น้อยมาก ทั้งสามกลุ่มมีสาเหตุเกิดจากข้อคำนึงที่เน้นผู้พูดเป็นหลักในลักษณะเดียวกัน โดยคำนึงถึงประเด็นการชม และคำตอบที่เลือกไม่ชมนั้นปรากฏเฉพาะในสถานการณ์การชมกระเป๋ามาใหม่ของเพื่อนเท่านั้น ซึ่งผู้พูดบางคนมองว่าตนไม่ต้องการแสดงเจตนาการชมสิ่งของส่วนตัวของเพื่อน เนื่องจากมองว่าการชมสิ่งของของผู้อื่นไม่จริงใจและไม่จำเป็น ตัวอย่างคำตอบผู้เรียน เช่น “涉及别人私人物品，夸赞稍显虚假，感觉像是我准备学他买一样的包。” (‘การชมเกี่ยวกับของใช้ส่วนตัวของคนอื่นอาจฟังดูไม่จริงใจเท่าไร รู้สึกเหมือนกับว่าฉันกำลังเตรียมจะเลียนแบบเขาเพื่อซื้อกระเป๋าแบบเดียวกัน’) ส่วนตัวอย่างคำตอบของผู้พูดภาษาไทย เช่น “เห็นว่าสวยดี แต่ไม่ถึงขั้นเอยปากชม เพราะรู้สึกว่ากำลังซื้อของใหม่เป็นเรื่องปกติไม่เหมือนกับการเปลี่ยนลุค อย่างข้อแรกที่ต้องการเชียร์อัพเพิ่มความมั่นใจ”

2. การเปรียบเทียบการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน ผู้พูดภาษาไทย และผู้พูดภาษาจีน กรณีการชมของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง

ข้อมูลการชมกรณีผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ปรากฏในสถานการณ์ 5-8 ซึ่งเป็นสถานการณ์กล่าวชมอาจารย์ มีคำตอบรวมทั้งสิ้น 1000 คำตอบ ประกอบด้วยข้อมูลการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน 400 คำตอบ ข้อมูลการชมของผู้พูดภาษาไทย 200 คำตอบ และข้อมูลการชมของผู้พูดภาษาจีนอีก 400 คำตอบ การนำเสนอแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การเลือกที่จะกล่าวชมหรือไม่ชม การเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการชม และสาเหตุของการไม่ชม ดังนี้

2.1 การเลือกที่จะกล่าวชมหรือไม่ชม

ผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างสามกลุ่มสามารถสรุปได้เป็นตารางดังนี้

Table 5 Questionnaire Results on Compliments in Lower-Status Compliment Cases

	CLT		NST		NSC	
	Responses	%	Responses	%	Responses	%
Compliment	354	88.50	140	70.00	360	90.00
No Compliment	46	11.50	60	30.00	40	10.00
Total	400	100	200	100	400	100

จาก Table 5 จะเห็นได้ว่า ในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนมีแนวโน้มเลือกที่จะกล่าวชมมากกว่าผู้พูดภาษาไทย แต่ใกล้เคียงกับผู้พูดภาษาจีน เมื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบ พบว่า ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนเลือกแสดงวจนกรรมการชมมากกว่าผู้พูดภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 31.3727$, $p\text{-value} < 0.00001$) แต่ไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับผู้พูดภาษาจีน ($\chi^2 = 0.4690$, $p\text{-value} = 0.49344$) สะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน และผู้พูดภาษาจีนส่วนใหญ่มองว่า การกล่าวชมผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่านั้นเป็นการกระทำที่พึงกระทำ และไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยง ในขณะที่ผู้พูดภาษาไทยจำนวนไม่น้อยมองว่า การกล่าวชมผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าเป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำหรือไม่ควรแสดงเจตนาผ่านการกล่าวคำชมออกมา แม้จะรู้สึกชื่นชมก็ตาม กล่าวได้ว่า ปัจจัยสถานภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมการกล่าวชมในภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับวิถีการปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมไทย การกล่าวชมผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าบางครั้งอาจถูกมองว่าเป็นการประณามค่าผู้ที่อาวุโสกว่า ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ควร และอาจถูกมองว่าเป็นการเสียมารยาท (Songthama, 2001; Worathumrong, 2020) นอกจากนี้ พบว่า พฤติกรรมการใช้ภาษาในสถานการณ์การชมผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าของผู้เรียนชาวจีนมีแนวโน้มเกิดการถ่ายโอนจากภาษาแม่ กล่าวคือ ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนมีการถ่ายโอนมุมมองต่อการแสดงวจนกรรมการชมในบริบทที่ผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังจากวัฒนธรรมแม่สู่การใช้ภาษาไทย แต่ลักษณะดังกล่าวแตกต่างจากแนวปฏิบัติของผู้พูดภาษาไทย จึงอาจนำไปสู่การถ่ายโอนด้านลบ (Negative Transfer) ได้ หากผู้เรียนขาดความตระหนักรู้ในความแตกต่างดังกล่าว อาจนำไปสู่ปัญหาในการปฏิสัมพันธ์ได้

2.2 การเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการชม

ภาพรวมของการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการชมกรณีผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังของกลุ่มตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

Table 6 Summary of Linguistic Strategies in Lower-Status Compliment Cases

	CLT		NST		NSC	
	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
Primary Strategies	517	78.81	328	87.23	538	67.08
Explicit Compliment	310	47.26	175	46.54	297	37.03
Implicit Compliment	207	31.55	153	40.69	241	30.05
Supporting strategies	139	21.19	48	12.77	264	32.92
Total	656	100	376	100	802	100

จาก Table 6 จะเห็นได้ว่า ในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสามกลุ่มเลือกใช้กลวิธีการชมแบบชัดแจ้งมากกว่าการชมแบบเป็นนัย อย่างไรก็ตาม เมื่อนำมาคำนวณค่าความแตกต่างทางสถิติ พบว่า แม้ผู้เรียนชาวจีนใช้กลวิธีการชมแบบชัดแจ้งมากกว่าผู้พูดภาษาไทย แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 0.0489$, $p\text{-value} = 0.82507$) ขณะเดียวกัน พบการใช้กลวิธีการชมแบบเป็นนัยของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนน้อยกว่าผู้พูดภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 8.7835$, $p\text{-value} = 0.00304$) เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลของผู้พูดภาษาจีน พบว่า ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนใช้การชมแบบชัดแจ้งมากกว่าผู้พูดภาษาจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 15.5214$, $p\text{-value} = 0.00008$) แต่ใช้การชมแบบเป็นนัยไม่แตกต่างกับผู้พูดภาษาจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 0.3840$, $p\text{-value} = 0.53548$) ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า พฤติกรรมการใช้ภาษาในลักษณะนี้ อาจเป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนตระหนักถึงความแตกต่างด้านการใช้ภาษาในบริบทวัฒนธรรมไทย ประกอบกับข้อจำกัดด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ซึ่งส่งผลต่อการผลิตถ้อยคำการชมของผู้เรียน บัณฑิตจึงกล่าว สามารถอธิบายได้จากสาเหตุที่ผู้เรียนบางส่วนเลือกไม่กล่าวชมในสถานการณ์การกล่าวชมผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า โดยผู้เรียนบางส่วนแสดงความกังวลต่อการใช้ภาษาไทย เนื่องจากตระหนักถึงข้อจำกัดด้านความสามารถทางภาษาของตน ซึ่งอาจส่งผลให้การกล่าวชมไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมไทย

2.2.1 กลวิธีหลัก

กลวิธีหลักที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในสถานการณ์การชมของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง พบทั้งหมด 11 กลวิธี ดังตารางต่อไปนี้

Table 7 Occurrence of Primary Strategies in Lower-Status Compliment Cases

Primary Strategies	CLT		NST		NSC	
	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
Explicit Compliment	310	47.26	175	46.54	297	37.03
Implicit Compliment	207	31.55	153	40.69	241	30.05
1) comment	129	19.66	78	20.74	136	16.96
2) thanking	42	6.40	28	7.45	63	7.86
3) offer a return	11	1.68	9	2.39	14	1.75
4) information question	9	1.37	16	4.26	6	0.75
5) assumption	5	0.76	7	1.86	7	0.87
6) mentioning	3	0.46	5	1.33	8	1.00
7) contrast	3	0.46	1	0.27	4	0.50
8) joke	3	0.46	3	0.80	2	0.25
9) want statement	2	0.30	1	0.27	1	0.12
10) expressing support	-	-	5	1.33	-	-
Total	517	78.81	328	87.23	538	67.08

จาก Table 7 จะเห็นได้ว่า ในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน และผู้พูดภาษาไทยมีการใช้กลวิธีหลักที่หลากหลายใกล้เคียงกัน แต่มีความแตกต่างในการเลือกใช้กลวิธีบางประเภท อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยนิยมใช้การชมแบบชัดแจ้งมากที่สุด เพื่อสื่อเจตนาการชมต่อผู้ฟังอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา ตัวอย่างคำตอบของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน เช่น “ครูพูดได้ดีมาก ฉันประทับใจมาก” ในตัวอย่างนี้ ผู้เรียนกล่าวชมอาจารย์โดยใช้การชมแบบชัดแจ้ง 2 ครั้ง ถ้อยคำแรกใช้รูปภาษาที่ให้ความหมายเชิงบวกว่า “ดีมาก” เพื่อชมการสอนของอาจารย์ ถ้อยคำถัดไปสื่อเจตนาการชื่นชมผ่านคำกริยา “ประทับใจ” เพื่อแสดงความรู้สึกชื่นชอบต่อการสอน ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจเจตนาการชมได้อย่างชัดเจนโดยไม่ต้องพึ่งพาบริบทเพิ่มเติม ในส่วนของการชมแบบเป็นนัย พบว่า กลวิธีหลักที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มนิยมเลือกใช้การแสดงความคิดเห็นมากที่สุด ดังตัวอย่างของผู้เรียนชาวจีน เช่น “คุณครู สุนัขใหม่ของคุณเข้ากับบุคลิกภาพของคุณมาก” ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนกล่าวชมเสื้อผ้าชุดใหม่ด้วยการแสดงความคิดเห็นส่วนตัว เพื่อสื่อทัศนคติเชิงบวกต่อเสื้อผ้าชุดใหม่ของ

อาจารย์ผ่านคำว่า “เข้ากับบุคลิกภาพ” ทำให้ผู้ฟังรับรู้ได้ถึงการประเมินเชิงบวกจากผู้พูด แสดงให้เห็นมุมมองที่สอดคล้องกันว่า เมื่อต้องการแสดงการชมแบบเป็นนัยในกรณีผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยทั้งสองกลุ่ม มีแนวโน้มเลือกแสดงการประเมินเชิงบวกผ่านการแสดงความเห็นส่วนตัวต่อสิ่งที่ดีของผู้ฟัง

นอกจากนี้ สังเกตได้ว่า การแสดงความสนับสนุนพบเฉพาะในกลุ่มเจ้าของภาษาไทย แต่ไม่พบในข้อมูลของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาจีน ตัวอย่างคำชมของผู้พูดภาษาไทย เช่น “อาจารย์หนึ่งสอนดีมาก เข้าใจง่าย ตั้งใจเรียนกับอาจารย์ทุกวันเลยคะ” ซึ่งเป็นการแสดงความสนับสนุนผ่านถ้อยคำที่บ่งบอกถึงความตั้งใจและความชื่นชอบในการเรียนกับอาจารย์ ช่วยให้ผู้ฟังรับรู้ถึงการยอมรับและความชื่นชมในความสามารถของตน ลักษณะดังกล่าวทำให้เห็นว่า ผู้เรียนมีแนวโน้มถ่ายโอนความนิยมในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในภาษาแม่สู่การใช้ภาษาที่สอง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า การไม่ใช้การแสดงความสนับสนุนของผู้เรียนไม่น่าจะเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร เนื่องจากผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลวิธีการชมอื่น ๆ เพื่อสื่อเจตนาการชมต่อผู้ฟังได้

2.2.2 กลวิธีเสริม

การเลือกใช้กลวิธีเสริมของกลุ่มตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

Table 8 Occurrence of Supporting Strategies in Lower-Status Compliment Cases

Supporting strategies	CLT		NST		NSC	
	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
1) Address Terms	69	10.52	10	2.66	189	23.57
2) Appreciation Tokens	40	6.10	20	5.32	42	5.24
3) Preparators	18	2.74	12	3.19	16	2.00
4) Conversation Openers	7	1.07	1	0.27	3	0.37
5) Interjections	5	0.76	5	1.33	11	1.37
6) Love expressions	-	-	-	-	3	0.37
Total	139	21.19	48	12.77	264	32.92

จาก Table 8 แสดงให้เห็นว่า ในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาจีนเลือกใช้กลวิธีการใช้คำเรียกมากที่สุด ต่างกับผู้พูดภาษาไทย ที่นิยมใช้คำขอบคุณมากที่สุด ทำให้เห็นว่า ผู้เรียนชาวจีนได้นำความรู้ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในภาษาแม่มาใช้ในภาษาไทย เนื่องจากการใช้คำเรียกเป็นลักษณะเด่นของการใช้ภาษาในการแสดงความรู้สึกและเคารพต่อผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าในวัฒนธรรมจีน สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรู้สึกในสังคมจีนที่มองว่าการใช้คำเรียกที่เหมาะสมเป็นการแสดงความรู้สึกและแสดงความเคารพ (Gu, 1990; Kádár & Pan, 2011 : 135)

2.3 สาเหตุของการไม่ชม

ผลการศึกษาสืบหาเหตุการไม่ชมในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีสาเหตุของการไม่ชมเกิดจากข้อคำนึงทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ข้อคำนึงที่เน้นผู้พูด ข้อคำนึงที่เน้นผู้ฟัง และข้อคำนึงที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา แต่เมื่อเปรียบเทียบความถี่ในการปรากฏแล้ว พบว่า ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเลือกไม่กล่าวชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยต่างกัน โดยผู้เรียนชาวจีนและผู้พูดชาวจีนคำนึงถึงปัจจัยผู้พูดเป็นหลัก ในทางตรงกันข้ามผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงปัจจัยผู้ฟังเป็นหลัก ผลการเปรียบเทียบดังตารางต่อไปนี้

Table 9 Reasons for the Absence of Compliments in Lower-Status Compliment Cases

Reasons for No Compliments	CLT		NST		NSC	
	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
Speaker-Oriented	38	82.61	16	26.23	31	77.50
1) topic of the compliment	5	10.87	3	4.92	6	15.00
2) timing and context	3	6.52	1	1.64	6	15.00

Table 9 Reasons for the Absence of Compliments in Lower-Status Compliment Cases (cont.)

Reasons for No Compliments	CLT		NST		NSC	
	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
3) choosing alternative actions	16	34.78	9	14.75	15	37.50
4) personal feelings	6	13.04	-	-	4	10.00
5) uncertainty in complimenting	2	4.35	3	4.92	-	-
6) language proficiency concerns	6	13.04	-	-	-	-
Hearer-Oriented	4	8.70	36	59.02	3	7.50
1) hearer's status	4	8.70	34	55.74	3	7.50
2) hearer's feelings	-	-	2	3.28	-	-
Speaker & Hearer-Oriented	4	8.70	9	14.75	6	15.00
1) familiarity between interlocutors	4	8.70	9	14.75	6	15.00
Total	46	100	61	100	40	100

จาก Table 9 เห็นได้ว่า ในสถานการณ์การชมกรณีผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง สาเหตุของการเลือกไม่กล่าวชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนมีสาเหตุที่พบมากที่สุด ได้แก่ “เลือกทำอย่างอื่น” ตัวอย่างคำตอบ เช่น “给老师送小卡片” (‘ส่งการ์ดใบเล็ก ๆ ให้อาจารย์’) โดยผู้พูดเลือกใช้วิธีการอื่นเพื่อแสดงความซาบซึ้งและการชื่นชมต่อผู้ฟังแทนการใช้วจนกรรม นอกจากนี้ สาเหตุ “คำนึงถึงความรู้สึกส่วนตัว” พบเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาจีน ตัวอย่างคำตอบของผู้เรียน เช่น “i 人真的不好意思这么直接评价老师的讲课水平...” (‘คน Introvert รู้สึกเขินอายจริง ๆ ที่จะให้ความเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการสอนของอาจารย์โดยตรงไปตรงมา ขนาดนี้’) สำหรับสาเหตุ “กังวลเกี่ยวกับความสามารถด้านภาษา” พบเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน ตัวอย่างคำตอบเช่น “因为害怕文化之间差异, 我并不算好的泰语传达出让人误解的意思” (‘เพราะกลัวความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษาไทยของฉันยังไม่ดีพอ อาจจะทำให้สื่อความหมายผิดและทำให้คนอื่นเข้าใจผิด’) ในขณะเดียวกัน สาเหตุที่พบมากที่สุดของผู้พูดภาษาไทย ได้แก่ “คำนึงถึงสถานภาพของผู้ฟัง” ตัวอย่างคำตอบเช่น “ไม่กล้าชมผู้ที่สูงกว่าเรา เช่น อาจารย์ คุณหมอ รู้สึกว่า การชมทรงผมของผู้ที่มีอำนาจกว่าเรานั้นเป็นเรื่องยาก” นอกจากนี้ สาเหตุ “คำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟัง” พบเฉพาะในกลุ่มเจ้าของภาษาไทย ตัวอย่างคำตอบเช่น “กลัวบอกไปอาจารย์ไม่โอเค” ทำให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่กล่าวชมของผู้เรียนชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยต่างกัน โดยผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนให้ความสำคัญกับความรู้สึกและความคิดของตนเองเป็นหลัก นอกจากนี้ ผู้เรียนยังคำนึงถึงความเหมาะสมของการใช้ภาษาในบริบทการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ในทางกลับกัน เจ้าของภาษาไทยให้ความสำคัญกับสถานภาพของคู่สนทนาเป็นอันดับแรก สะท้อนถึงวัฒนธรรมไทยที่ให้ความสำคัญกับเรื่องอาวุโส โดยถือว่า ความอาวุโสเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในลำดับแรกในการปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามากกว่าปัจจัยอื่น ๆ

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา (Conclusion and Discussion)

การศึกษาการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาระหว่างกลาง สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้เป็นประเด็นดังนี้

1) ในกรณีการชมของผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง พบว่า ผู้เรียนชาวจีน ผู้พูดภาษาจีน และผู้พูดภาษาไทยมีแนวโน้มเลือกกล่าวชมผู้ฟังในความถี่มากกว่าร้อยละ 99 เช่นเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่า ทั้งสองกลุ่มมีมุมมองต่อการแสดงวจนกรรมการชมในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยมองว่าการกล่าวชมผู้ฟังที่มีสถานภาพเท่ากันเป็นการกระทำที่พึงกระทำ และไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยง

ในกรณีการชมของผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง พบว่า ผู้เรียนชาวจีนมีแนวโน้มเลือกที่จะกล่าวชมมากกว่าผู้พูดภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้เรียนชาวจีนส่วนใหญ่มองว่า การกล่าวชมผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าเป็นการกระทำที่พึงกระทำ และไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยง ในขณะที่ผู้พูดภาษาไทยจำนวนไม่น้อยมองว่า การกล่าวชมผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าเป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำ หรือไม่ควรแสดงเจตนาการชมผ่านการกล่าวคำชมออกมา แม้จะรู้สึกชื่นชมก็ตาม โดยเฉพาะในสถานการณ์

การชมรูปลักษณ์ภายนอกและสิ่งครอบครอง ที่มีเจ้าของภาษาประมาณร้อยละ 40 เลือกไม่ชม เนื่องจากมองว่าเป็นการไม่ให้เกียรติ หรือการก้าวร้าวในเรื่องส่วนตัวของผู้ที่มีอาวุโสสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Songthama (2001) ที่ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้ม การหลีกเลี่ยงการกล่าวชมในบริบทที่ผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่าของผู้พูดภาษาไทย จะเห็นได้ว่า สถานภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อ พฤติกรรมการกล่าวชมของผู้พูดภาษาไทย ซึ่งต่างกับกลุ่มผู้เรียนชาวจีนและผู้พูดภาษาจีน ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า ผู้เรียนชาวจีน อาจถ่ายโอนมุมมองต่อการชมมาจากภาษาแม่ของตน โดยมองว่าการกล่าวชมสามารถกระทำได้แม้สถานภาพคู่สนทนาต่างกัน (Chen, 2021) ความแตกต่างนี้จึงมีโอกาสนำไปสู่ปัญหาในการสื่อสาร หากผู้เรียนไม่ได้ตระหนักถึงเรื่องสถานภาพและสถานการณ์ ในการชม

อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับผลการวิจัยของ Songthama (2001) ซึ่งแทบไม่พบการชมผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า จะเห็นได้ว่า ทศนคติต่อการชมของผู้พูดภาษาไทยอาจมีการเปลี่ยนแปลง ผู้พูดชาวไทยจำนวนมากขึ้นมีแนวโน้มเลือกที่จะกล่าวชมผู้ที่มี สถานภาพสูงกว่าเพื่อแสดงเจตนาการชม ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะเป็นผลมาจากความแตกต่างของรุ่นอายุ ซึ่งกลุ่มผู้ตอบ แบบสอบถามในการวิจัยนี้เป็นคนไทยกลุ่มรุ่นอายุซี (generation Z) ซึ่งมีอายุระหว่าง 18-21 ปี

หากพิจารณาจากภาพรวม จะเห็นได้ว่า ทั้งชาวไทยและชาวจีนมีแนวโน้มเลือกที่จะกล่าวชมมากกว่าไม่ชม แสดงให้เห็นว่า สำหรับคนไทยและคนจีนในปัจจุบัน การชมส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นวัจนกรรมที่คุกคามหน้าของผู้ฟังดังที่ Brown & Levinson (1987) เสนอ แต่เป็นวัจนกรรมเชิงบวก ดังที่ Farenkia (2011) กล่าวว่า การชมเป็นวัจนกรรมที่ใช้เพื่อตอบสนองความต้องการ “หน้า” จัดเป็นวัจนกรรมที่ช่วยส่งเสริมหน้าด้านบวก (face-enhancing act) ของผู้ฟัง (Archer, 2015; García, 2018; Nkwain, 2011)

2) เมื่อเลือกที่จะกล่าวชม ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีการชมแบบชัดแจ้งมากกว่าการชมแบบ เป็นนัย ในทั้งกรณีการชมของผู้พูดมีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง และกรณีการชมของผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาวัจนกรรมการชมของผู้พูดชาวจีนและชาวไทยที่ผ่านมา ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ทั้งชาวจีนและชาวไทยนิยม ใช้การชมแบบชัดแจ้งมากกว่าการชมแบบเป็นนัย (Boonyasit, 2005; Lin, Woodfield, & Ren, 2012; Ye, 1995; Yuan, 2002; Yu, 2005)

3) ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนมีแนวโน้มเลือกใช้การชมแบบชัดแจ้งมากกว่าผู้พูดภาษาไทย และใช้การชมแบบเป็นนัย น้อยกว่าผู้พูดภาษาไทยในทั้งสองกรณี ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การถ่ายโอนทางวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ ข้อจำกัด ด้านความสามารถและความกังวลในการใช้ภาษาที่สอง ซึ่งส่งผลต่อการผลิตถ้อยคำการชมของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเลือกใช้กลวิธี การชมแบบชัดแจ้งที่มีลักษณะตรงไปตรงมาและมีความชัดเจน โดยใช้รูปภาษาที่ให้ความหมายเชิงบวก ซึ่งผู้เรียนมองว่าเป็น รูปแบบที่ใช้งานง่ายและช่วยเสริมความมั่นใจ ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงความซับซ้อนในการใช้ภาษาและความไม่ชัดเจนในการสื่อเจตนา อันเนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของกลวิธีการชมแบบเป็นนัยที่มีความหลากหลายทั้งในแง่ของกลวิธีและรูปภาษา ซึ่งอาจนำไปสู่ ความเสี่ยงในการตีความเจตนาในทางที่แตกต่างกันไปจากที่ผู้เรียนต้องการสื่อ

4) ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนใช้กลวิธีเสริมมากกว่าผู้พูดภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะในสถานการณ์การชม กรณีผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง พบว่า ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนเลือกใช้คำเรียกเป็นกลวิธีเสริมในความถี่สูงสุด ซึ่งมีแนวโน้ม สอดคล้องกับข้อมูลของผู้พูดภาษาจีนที่ใช้คำเรียกเป็นกลวิธีเสริมมากที่สุดเช่นกัน สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเด่นในการใช้ภาษาของ ผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนที่นิยมใช้คำเรียกเพื่อแสดงความสุภาพและเคารพต่อผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่า สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง ความสุภาพในสังคมจีนที่มองว่าการใช้คำเรียกที่เหมาะสมเป็นการแสดงความสุภาพและแสดงความเคารพ (Gu, 1990; Kadar & Pan, 2011 : 135) นอกจากนี้แล้ว ยังพบผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสามกลุ่มใช้คำอุทาน คำเรียก และคำเปิดสนทนาในการกล่าวชม สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา (Worathumrong & Luksaneeyanawin, 2016; Yuan, 2002) ซึ่งพบว่า ในข้อมูลการชมที่เกิดขึ้น ตามธรรมชาติ (natural data) มักพบการใช้คำขอบคุณ (Appreciation Tokens) คำเปิดสนทนา (Conversation Openers) คำเรียก ขาน (Address terms) และคำอุทาน (Interjections) เป็นกลวิธีเสริมในการชม

5) แม้ว่าผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยมีการใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลายใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณา ความถี่ พบว่า ผู้พูดภาษาไทยชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีบางประการด้วยความถี่ที่ต่างกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยมองว่า กลวิธีทางภาษาส่วนใหญ่ไม่น่าจะก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร เนื่องด้วยว่ากลวิธีการชมส่วนใหญ่มีลักษณะสื่อความหมายเชิงบวก และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกดีเมื่อได้ยินคำชมนั้น ๆ (Wierzbicka, 2003 : 136-145) อย่างไรก็ตาม อาจมีบางกลวิธี ที่มีโอกาสทำให้การสื่อเจตนาการชมนั้นไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ได้ เช่น ความนิยมในการเลือกใช้คำบอกรัก

เพื่อสร้างความรู้สึกเชิงบวกในการชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน ซึ่งเป็นกลวิธีที่ไม่พบในข้อมูลของผู้พูดภาษาไทย หากผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนเลือกใช้อาจนำไปสู่การตีความที่แตกต่างออกไป แทนที่จะช่วยสร้างความรู้สึกเชิงบวกตามหน้าที่ทางวัจนปฏิบัติในภาษาจีนปัจจุบัน (Zhang, 2022)

6) สำหรับสาเหตุการเลือกไม่ชม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่กล่าวชมของผู้เรียนชาวจีนและผู้พูดภาษาไทยต่างกัน โดยผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนให้ความสำคัญกับความรู้สึกและความคิดของตนเองเป็นหลัก เช่นเดียวกับผู้พูดภาษาจีน รวมทั้งยังคำนึงถึงข้อจำกัดในการใช้ภาษาไทย ในทางกลับกัน ผู้พูดภาษาไทยให้ความสำคัญกับสถานภาพของกลุ่มสนทนาเป็นอันดับแรก สะท้อนถึงวัฒนธรรมไทยที่ให้ความสำคัญกับเรื่องอาวุโส โดยถือว่า ความอาวุโสเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในลำดับแรกในการปฏิสัมพันธ์กับผู้มีสถานภาพสูงกว่ามากกว่าปัจจัยอื่น ๆ

7) ในการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน น่าจะมีการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้ภาษาในการแสดงวัจนกรรมการชม ตลอดจนแนวคิดเบื้องหลังในการใช้วัจนกรรมของคนไทย เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมและตรงตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การชมของผู้เรียนภาษาไทยชาวจีน: กลวิธีทางภาษา การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติ และการประเมินการถ่ายโอนด้านลบโดยเจ้าของภาษา” หลักสูตรอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการเอกสารอ้างอิง (References)

- Archer, D. (2015). Slurs, Insults, (Backhanded) Compliments and Other Strategic Facework Moves. *Language Sciences*, 52, 82-97.
- Bardovi-Harlig, K. (2002). Pragmatics and second language acquisition. In R. B. Kaplan (Ed.), *The Oxford Handbook of Applied Linguistics*. (pp. 182-192). New York: Oxford University Press.
- Beebe, L., Takahashi, T., & Uliss-Weltz, R. (1990). Pragmatic transfer in ESL refusals. In R. Scarcella, E. Andersen, & S. D. Krashen (Eds.), *The Development of Communicative Competence in a Second Language*. (pp. 55-73). New York: Newbury House.
- Billmyer, K., & Varghese, M. (2000). Investigating Instrument-Based Pragmatic Variability: Effects of Enhancing Discourse Completion Tests. *Applied linguistics*, 21(4), 517-552.
- Boonyasit, C. (2005). *Compliments and Response to Compliments in Thai Used by Male, Female and Effeminate Male Users*. Master Thesis, M.A. in Linguistic, Chulalongkorn University, Thailand. (In Thai)
- Brown, P., & Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Chen, S. Y. (2021). *A contrastive study of the Chinese and Thai compliments*. Master Thesis, M.A. in Applied Linguistics, Dalian University of Foreign Languages, China. (In Chinese)
- Chen, Y. S., & Rau, D. V. (2011). Investigating the complimenting behaviors of Chinese speakers of American English. *Language and Linguistics*, 12(4), 917-950.
- Cohen, A. D. (1996). Speech acts. In S. L. McKay, & N. H. Hornberger (Eds.), *Sociolinguistics and Language Teaching*. (pp. 51-84). Cambridge: Cambridge University Press.
- Cohen, A. D. (2005). Strategies for Learning and Performing L2 Speech Acts. *Intercultural Pragmatics*, 2(3), 275-301.

- Farenkia, B. M. (2011). Speech Acts and Regional Variations in French: The Case of Compliments on Skills in Cameroon and Canadian French. *Speech and Context*, 2(3), 1-19.
- Félix-Brasdefer, J. C. (2010). Data Collection Methods in Speech Act Performance. *Speech Act Performance: Theoretical, Empirical and Methodological Issues*, 26, 41-56.
- García, M. J. B. (2018). Face-enhancing compliments in informal conversations in Valencian Spanish. *Borealis—An International Journal of Hispanic Linguistics*, 7(1), 147-168.
- Gass, S., & Selinker, L. (2008). *Second Language Acquisition: An Introductory Course*. New York: Routledge.
- Gu, Y. (1990). Politeness Phenomena in Modern Chinese. *Journal of Pragmatics*, 14(2), 237-257.
- Herbert, R. K. (1990). Sex-based Difference in Compliment Behavior. *Language in Society*, 19, 201-224.
- Holmes, J. (1986). Compliments and Compliment Response in New Zealand English. *Journal of Anthropological Linguistics*, 28, 485-508.
- James, H. (Ed.). (1920). *The letters of William James (Vol. 2)*. Boston: The Atlantic Monthly Press.
- Jirapas, C. (2019). "Study of Thai language" and "Thai Studies" in China. *Journal of Language and Culture*, 38(2), 94-118. (In Thai)
- Kádár, D. Z., & Pan, Y. (2011). Politeness in China. In D. Z. Kádár & S. Mills (Eds.), *Politeness in East Asia*. (pp. 125-146). Cambridge: Cambridge University Press.
- Kasper, G. (2010). Interlanguage pragmatics. *Variation and change: Pragmatic perspectives*, 6, 141-154.
- Kasper, G., & Blum-Kulka, S. (1993). *Interlanguage Pragmatics*. New York: Oxford University Press.
- Kecskes, I. (2017). Cross-Cultural and Intercultural Pragmatics. In Y. Huang (Ed.), *The Oxford Handbook of Pragmatics*. (pp. 400-415). Oxford: Oxford University press.
- Lin, C. Y., Woodfield, H., & Ren, W. (2012). Compliments in Taiwan and Mainland Chinese: The influence of region and compliment topic. *Journal of Pragmatics*, 44(11), 1486-1502.
- Manes, J. (1983). Compliments: A mirror of cultural values. In N. Wolfson, and E. Judd (Eds.), *Sociolinguistics and Language Acquisition*. (pp. 96-102). Rowley: Newbury House.
- Manes, J., & Wolfson, N. (1981). The Compliment Formula. In F. Coulmas (Ed.), *Volume 2 Conversational Routine: Explorations in Standardized Communication Situations and Prepatterned Speech*. (pp. 115-132). The Hague: De Gruyter Mouton.
- Martínez-Flor, A., & Usó-Juan, E. (2010). *Pragmatics and Speech Act Performance*. Netherlands: John Benjamins Publishing.
- Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2020). *Current International Student Statistics*. Retrieved 20 April 2023, from https://data.mhesi.go.th/pt_PT/dataset/univ_std_11_03. (In Thai)
- Mustapha, A. S. (2012). Approaches to Identifying the Compliment Data. *International Journal of English Linguistics*, 2(1), 220-230.
- Nkwain, J. (2011). Complimenting and Face: A Pragma-Stylistic Analysis of Appraisal Speech Acts in Cameroon Pidgin English. *Acta Linguistica Hafniensia*, 43(1), 60-79.
- Searle, J. R. (1976). A Classification of Illocutionary Acts. *Language in Society*, 5(1), 1-23.
- Selinker, L. (1972). Interlanguage. *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 10(3), 209-231.
- Sirirat, S. (2019). The Speech Acts of Giving Compliments and Compliment Responses of Thai Korean Language Learners at Silpakorn University. *Silpakorn University e-Journal (Social Sciences, Humanities, and Arts)*, 39(5), 42-65. (In Thai)

- Songthama, I. (2001). *Linguistic Politeness in British English and Thai: A Comparative Analysis of Three Expressive Speech Acts*. Doctoral Dissertation, Ph.D. in Linguistics, University of London.
- Taguchi, N. (2017). Interlanguage Pragmatics: A Historical Sketch and Future Directions. In A. Barron, P. Grundy, & G. Yueguo (eds.), *The Routledge handbook of pragmatics*. (pp. 153-167). Oxford/New York: Routledge.
- Takahashi, T., & Beebe, L. M. (1987). The Development of Pragmatic Competence by Japanese Learners of English. *JALT Journal*, 8, 131-155.
- VanPatten, B., & Benati, A. G. (2015). *Key Terms in Second Language Acquisition*. London: Bloomsbury Publishing.
- Wierzbicka, A. (2003). *Cross-Cultural Pragmatics: The Semantics of Human Interaction*. 2nd ed. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Wolfson, N. (1981). Compliments in Cross-cultural Perspective. *TESOL Quarterly*, 15(2), 117-124.
- Wolfson, N. (1989). *Perspectives: Sociolinguistics and TESOL*. New York: Newbury House Publishers.
- Worathumrong, S. (2020). A Study on Compliments in Thai: A Case of the Blind Auditions "the Voice Senior Thailand Season 1". *Journal of Pan-Pacific Association of Applied Linguistics*, 24(2), 37-68.
- Worathumrong, S., & Luksaneeyanawin, S. (2016). Interlanguage pragmatics study of compliments among Thai EFL learners. *Journal of Pan-Pacific Association of Applied Linguistics*, 20(1), 157-182.
- Wu, H. J. (2009). *Comparison of Korean and Chinese Complimentary Language Usage*. Master Thesis, M.A. in Teaching Chinese as a Foreign Language, East China Normal University, China. (In Chinese)
- Ye, L. (1995). Compliment in Mandarin Chinese. In G. Kasper (Ed.), *Pragmatics of Chinese as Native and Target Language*. (pp. 207-295). Honolulu: University of Hawaii Press.
- Yu, M. (2005). Sociolinguistic Competence in the Complimenting Act of Native Chinese and American English Speakers: A Mirror of Cultural Value. *Language and Speech*, 48, 119-91.
- Yuan, Y. (2002). Compliments and Compliment Responses in Kunming Chinese. *Pragmatics*, 12(2), 183-226.
- Zhang, J. (2022). *Dear, Mo-mo-da, LOVE you: A study on the phenomenon of "Chaxu disappearance" in the language of "post-90s"*. Master Thesis, M.A. in Law, Harbin Engineering University, China. (In Chinese)